

TALLER TEMÀTIC II: CURS 2018-19

Departaments Implicats: DPA, RGA, TECNOLOGIA

Professor Coordinador del Taller: Alfred Linares

Professorat taller: Carmen Escoda, Marta Domènech

Professor Coordinador del Seminari: Tecnologia

Professorat seminari (si s'escau): Alfred Linares

PRESENTACIÓ

El segon quadrimestre l'exercici es desenvoluparà a partir de les propostes de tema –programa- i emplaçament que faci l'estudiant. El tema haurà de ser acceptat durant la primera quinzena del quadrimestre, per la qual cosa i per tal de no perdre temps, es convenient iniciar l'elecció del tema al llarg del primer quadrimestre.

El tipus serà el d'edifici destinat a equipament, - de gestió pública o privada- que pot ser complementat amb algun element de tipus residencial.

Un dels aspectes essencials a desenvolupar al llarg del curs, és la relació de l'arquitectura amb l'emplaçament, entès aquest en sentit ampli. No parlem del "solar" on es situa un edifici, sinó l'entorn urbà o no, amb el qual l'edifici indefectiblement interactua.

Aquest plantejament i l'elecció del tema per part de l'estudiant mateix, te a veure amb el contingut i objectius del TT I, en el qual parlem de l'arquitecte fonamentalment, com a subjecte responsable. Haver de pensar sobre un lloc determinat, les seves característiques de tot tipus i el contingut social – programa d'usos- de la proposta que presenti, son elements ineludibles de la formació de l'arquitecte.

OBJECTIUS

Respecte dels objectius genèrics el curs :

- Posar en contexte a l'estudiant, que es reconegui com a arquitecte, amb l'objectiu que pugui millorar la seva capacitat de projectar, mitjançant l'estudi de casos.
- Incidir en la complexitat del projecte, insistint en la necessitat de considerar la materialitat, com un element inicial i bàsic del fet de projectar.
- Iniciar una reflexió respecte del concepte de *projecte urbà*.
- Millorar la seva capacitat de comunicar, mitjançant la utilització de totes les eines de representació al seu abast.

Respecte dels objectius específics:

- Proposar a l'estudiant la possibilitat de triar i per tant tenir capacitat crítica per fer-ho, tant de l'emplaçament com del tema del projecte.
- Fer-se responsable de sí mateix, i tenir capacitat crítica per tal de defensar, enraonadament, la seva proposta.
- Treballar en entorns que l'hi son familiars, que donen una experiència més aproximada a la realitat.

CONTINGUT

criteris bàsics per a l'elecció d'emplaçament i tema:

En general, es recomana que el projecte a desenvolupar, des del punt de vista de l'edificació, no superi en gaire els 2.000 o 3.000 m² de superfície construïda, sense que hi hagi problema en no arribar a

aquesta superfície. El criteri per justificar aquesta limitació, és permetre desenvolupar el projecte en un grau de concreció suficient des de tot punt de vista, el que resulta força difícil en propostes d'edificis de grans dimensions, sense que una major dimensió de l'edifici suposi per si mateixa, cap avantatge des del punt de vista del interès o la complexitat del tema.

Els temes bàsics a plantejar al llarg del curs i que no poden obviar-se, son:

1. Plànol d'emplaçament i relació amb el lloc, tant des del punt de vista urbà com topogràfic i paisatgístic a partir de treball de camp que permeti corroborar les hipòtesis inicials.
2. Redacció acurada del programa d'usos i necessitats, amb dimensionat precís i corroborat per alguns exemples.
3. Plantejament general del sistema estructural, que no pot ser entès només com la posterior concreció en un conjunt de "plànols d'estructures". No pot concebre's un espai construït sense el sistema resistent que el possibilita.
4. Materialitat. Proposta del sistema constructiu, amb especial atenció a la materialitat. Es treballarà com a mínim en dos seccions, vertical, horitzontal a E: 1/50, abans de dibuixar els alçats.
5. Estudi previ dels problemes que suposa la complexitat del sistema de Condicionament i serveis.

En casos concrets i prèvia valoració amb els professors, es pot plantejar alguna qüestió específica, tant pel que fa als tipus de tema com a la seva dimensió.

ESTRUCTURA

1er lliurament, dimarts 1 de març: Proposta de tema i emplaçament, amb estudi acurat del programa i dimensionat del mateix, anàlisi del lloc. Estudi crític dels projectes desenvolupats a l'Escola per l'estudiant (màxim dues làmines DIN A3, en format digital per projectar).

2on lliurament, dijous 29 de març: Proposta inicial, especialment enfocada a resoldre la relació entre l'edifici i el lloc on aquest es situa.

3er lliurament, dijous 26 d'abril: Estudi complet a nivell d'avantprojecte, que ha de contemplar també les qüestions d'estructura resistent, construcció i instal·lacions.

Liurament per curs: dijous 17 de maig.

Liurament final: dimarts 19 de juny

METODOLOGIA

Respecte de la metodologia docent:

La metodologia de treball serà la crítica, organitzada mitjançant el taller de projectes. Aquesta actitud crítica es desenvolupa segons diferents estratègies:

- L'estudiant com a centre del procés d'aprenentatge. Aprenentatge en la diferència.
- Visita i comprensió del lloc proposat per al desenvolupament del treball.
- Contextualització del treball de l'estudiant.
- Es realitzaran un seguit de classes teòriques, sobre el concepte d'institució i arquitectura contemporània.
- Es recomanen visites, a edificis de Barcelona.
- Els temes del taller seran comentats al Seminari, que ha de funcionar com una mena de laboratori, complementari del taller.

SEMINARI

Descripció:

El seminari vol donar suport al taller temàtic, "Arquitectura i invenció" a partir de tres conceptes bàsics a desenvolupar.

D'una banda proposem a l'estudiant, fer una mirada crítica respecte de l'arquitectura contemporània, de la qual tenim molta informació visual, però sobre la que estaria bé, desenvolupar una major capacitat crítica. Es a dir, comprendre millor quines son les estratègies, els mecanismes, les raons de ser d'algunes d'aquestes arquitectures. Entenem important que l'estudiant assoleixi una mínima base

teòrica sobre la contemporaneïtat, que li permeti valorar les diferents opcions, tendències, propostes i això des de els seus propis plantejaments.

Un segon aspecte que proposem a cada estudiant, conseqüència del debat sobre l'arquitectura contemporània, és la possibilitat de l'estudiant de posar-se ell mateix en context, es a dir, en temps. Es tracta per tant que cada arquitecte es mesuri amb l'arquitectura, per tal de conèixer millor qui és ell mateix com a arquitecte, tant des del punt de vista de la seva competència, com des del punt de vista de l'actitud personal.

En tercer lloc, intentarem una mínima reflexió, respecte del pensar específica del pensar de l'arquitecte, basat en la complexitat i l'inclusivisme.

Finalment i atès que molts dels projecte proposats pels estudiants incideixen en la intervenció, rehabilitació o reciclatge d'edificis existents, incidir en la capacitat de representació de l'entorn, edificat o no –espai públic, en tant que projecte en si mateix.

Competències Genèriques:

1. Adquirir competència respecte de la reflexió crítica d'arquitectures contemporànies i la seva valoració en sentit ampli.
2. Desenvolupar la capacitat de decisió a partir de la crítica de projectes.
3. Competència en una aproximació al projecte, des de la materialitat
4. Apunts sobre la lògica complexa del projecte d'arquitectura. Desenvolupar la capacitat de posar qüestions

Competències Específiques:

1. Aprenentatge de l'anàlisi de la ciutat, en sentit tipològic, topogràfic, d'usos i formal aplicat al projecte.
2. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi respecte de la relació entre l'edifici i la ciutat
3. Aprendre a aprendre. Arquitectura i pensament. Pensar la complexitat.
4. Representació de la ciutat i del territori, mitjançant eines digitals i d'sketching.

Continguts:

1. Estudi de precedents i posar en context. Casos d'estudi sobre els que es treballarà.
2. L'estudiant i la seva competència. Treball sobre els projectes desenvolupats per l'estudiant als cursos precedents.
3. Desenvolupament de l'actitud crítica respecte de l'arquitectura contemporània. Estudi de precedents i presentació teòrica de projectes contemporanis.
4. Tasques:
5. Proposta de programa per al projecte desenvolupat al taller temàtic.
6. Estudi i posar en context, els projectes desenvolupats pels estudiants, al llarg dels diferents cursos a l'Escola pels estudiants

OPTATIVES

Es recomana com a complementàries del cursles següents assignatures optatives

1. Optativa: CA1, "**Arquitectura, materials i Medi-Ambient**"

Professora: Cristina Pardal, 5.0 crèdits.

Horari: dimarts, de 15.30 a 17.30: dijous de 19.30 a 21.30

2. Optativa: EGA, "**Control gràfic de l'entorn natural i urbà, en 3D**"

Professor: Gustavo nocito Marasco, 5.0 crèdits

ANNEX

Suport teòric:

Al llarg del curs farem classes de suport teòric al projecte, sobretot amb la voluntat de clarificar fins on sigui possible, la situació de la cultura arquitectònica contemporània.

En aquest sentit interessa especialment posar de manifest com algunes de les arquitectures més recents, no fan altra cosa que seguir fil per randa, els principis generals de l'arquitectura del Moviment Modern, això sí, fen ús de totes les variants que varen coexistir als primers anys del segle XX, sense caure per tant en una caricatura del debat que estava plantejat.

Algunes propostes:

1. Una definició d'arquitectura: invenció/convenció. L'edifici "Bankinter" de Rafael Moneo, o l'arquitectura com a objecte d'estudi. Kurt Schwitters i Rafael Moneo.
2. La Institució de la arquitectura. Establir-se en una experiència o la continuïtat dels discursos.
3. Metàfora i codificació: la dimensió normativa de la disciplina. Giuseppe Terragni, Peter Eisenman i la casa Giuliani Frigerio.
4. Metàfora i Institució: la arquitectura concebuda como la historia de unes –poques- metàfores. Jorge Luís Borges. La invenció
5. Intertwining. Entrelaçaments. Steven Holl i l'espai com a la relació de la llum i el temps.
6. Barroc I El mercat de Santa Caterina d'EMBT. Arquitectura i temps.. El concepte de context.
7. Terceres vies: Álvaro Siza i Josep Llinàs. La ciutat com a paisatge. La metàfora naturalista.
8. Gunnar Asplund i el cementiri del Bosc. Arquitectura i paisatge.
9. La figura poètica del "reconeixement". Alvar Aalto y la biblioteca de Viipuri
10. Arquitectura y desconstrucció. Metàfora e invenció. Álvaro Siza en Matosinhos
11. Barroc II. Iconografies i Frank Ghery a Bilbo. La Ciutat com a paisatge
12. Expressionisme e innovació. Peter Zumthor a la Bruder Klaus.
13. SANAA y el minimalisme. La metàfora del clima.
14. RCR Arquitectes, SANAA i les galetes de la sort.

Bibliografia Bàsica

- Foucault, Michel.** "El orden del discurso". Barcelona, Tusquets Editors, 1.987. 84-7223.036-8.
- Holl, Steven.**—"Parallax".—Princeton Architectural Press.—New York, 2000. ISBN: 1-56898-261-5.--
- Prigogine, Ilya.**—"Las leyes del caos".—Barcelona.— Drakontos Bolsillo.—2008.—Milan Laterza, 1993.—ISBN: 978-84-8432-239-9.—
- Rowe, Colin;** "Manierismo y arquitectura moderna"; Ed. GG; Barcelona, 1978. ISBN: 84-252-0723-1
- Tanizaki.** "El elogio de la sombra". Biblioteca de Ensayo Siruela, Madrid, 1.994. ISBN: 84-7844-258-8.

Bibliografia complementària

- Aalto, Alvar;** "La humanización de la arquitectura"; Tusquets Editores, Barcelona. 1977
- Acel, Amir D.**—"Entrelazamientos".— Barcelona.-- Editorial Crítica.—2004.—ISBN:978-84-8432-980-0.—
- Aza, Fèlix.** "Diccionario de las artes". Editorial Anagrama, Barcelona, 2.002. ISBN: 84-339-6182-9.
- Dalí, Salvador.** "El mito trágico de 'El Angelus' de Millet". Tusquets Editores; Barcelona, 2.004. Primera edición: J.J. Pauvert, 1963. ISBN: 84-8310-934-4.
- Deleuze, Gilles.** "El pliegue". Paidós Estudio, Barcelona, 1.989.
- Eisenman, Peter.** "Giuseppe Terragni. Transformations, decompositions, critiques". The Monacelli Press, New York. 2.003. ISBN: 1-885254-96-2.
- Giedion, Sigfried.** "Arquitectura como fenómeno de transición". Editorial GG, Barcelona, 1969. ISBN: 84-252-0845-9
- Lahuerta, Juan José;** "Mobilis in mobili. Notas sobre la idea de progreso en Julio Verne"; Ed. Hacer; Barcelona, 1983.
- Le Corbusier.** "Mensaje a los estudiantes de arquitectura". Ediciones Infinito, Buenos Aires, 2.004. ISBN: 987-96370-3-8. Edició original: París, Ed. Minuit, 1957.
- Moneo, Rafael.** "La llegada de una nueva técnica a la arquitectura: las estructuras reticulares de hormigón". Ed. ETSAB. Monografía núm. 11. Barcelona, 1.976
- Rossi, Aldo.** "Autobiografía científica". Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1984. ISBN: 84.252-1176-X.
- Zumthor, Peter.**—"Atmósferas".—Barcelona.—Editorial Gustavo Gili.—2006.—ISBN-13: 978-84-252-2117—0.--